

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Го Чанлу

на тему «Оперна культура Китаю останньої третини XX – початку XXI століть: тенденції розвитку», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 025 Музичне мистецтво

Актуальність теми та її зв'язок з планами наукових робіт установи. Дослідження світової оперної культури актуалізується в сучасному мистецькому часопросторі, підвладному національній специфікації і міжнаціональній інтеграції. Упродовж останньої третини XX – початку XXI ст. світовий оперний театр постає не тільки і не стільки як метафора, але як реалія та актуальна форма художньої комунікації. Поруч із всеохоплюючими процесами (створення спільних мистецьких проєктів, принципів репертуарної політики, засад протистояння кризі жанру), світовий оперний театр не передбачає уніфікації або стандартизації локальних традицій та демонструє скерованість на взаємодію національних оперних культур у процесі формування глобального оперно-культурного «поля».

Відтворюючи всесвітні інтеграційні процеси, оперна культура Китаю межі тисячоліть вирізняється міцним зв'язком з національними традиціями. Мистецькі пошуки провідних оперних театрів і творчих колективів Китаю, кількість яких значно зросла упродовж першої чверті XXI ст., розрізняються за історію виникнення, характером розвитку, конкурують між собою у боротьбі «за слухача» і державну підтримку. Поруч з тим, вони мають спільну мету – розвиток національного музично-театрального мистецтва, що відбувається шляхом успадкування найпрогресивніших тенденцій світової оперної культури. Взаємообумовлені процеси властиві сучасній китайській оперній культурі. Інституційна діяльність національних оперних театрів передбачає ознайомлення слухацької аудиторії із здобутками класичної західної опери, збереження національної оперної спадщини, створення новітньої національної китайської опери.

Сутність новітньої доби в історії національної оперної культури Китаю (остання третина XX – початок XXI ст.) полягає у поглибленні взаємодії її матеріальної і творчо-мистецької складових. Якщо закладення засад міцної матеріальної бази потребувало побудови монументальних, технічно оснащених оперних театрів, які, діставши назву «великих», постають як поліфункціональні культурні центри, то поліпшення творчо-мистецької складової пов'язано із розробкою унікальних творчих проєктів, зрощуванням професійних національних кадрів, введенням до світового репертуару нових художньо цінних шедеврів оперного мистецтва.

Отже, вищезокреслена проблематика, що зумовлює поглибленого вивчення специфіки оперної культури Китаю як самобутнього явища та розкриття сутності процесів її розвитку упродовж періоду останньої третини

XX – початку XXI століття. обумовила актуальність обраної теми даного дослідження та її формулювання: «Оперна культура Китаю останньої третини XX – початку XXI століть: тенденції розвитку».

Дисертацію виконано на кафедрі теорії та історії музики Харківської державної академії культури відповідно до комплексної науково-дослідної теми «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти» (державний реєстраційний номер: 0109U000511) та наукової теми кафедри теорії та історії музики «Музика і музикознавство в контексті світового культурного часопростору».

Наукова новизна результатів дослідження.

Уперше системно обґрунтовано зміст універсалії «оперна культура» в контексті оперологічних понять і категорій; розкрито специфіку інфраструктури великих оперних театрів Китаю; встановлено принципи творчої роботи Національного центру виконавських мистецтв у Пекіні як взірця діяльності для інших Великих оперних театрів країни; осмислені властивості сценічних постановок європейських опер у Національному центрі виконавських мистецтв у Пекіні; до сучасної оперології уведено культурологічну оперологію як спеціальний науковий напрям; виходячи з поширення досліджень з історії і теорії китайської опери, до загальної структури оперології запропоновано введення нового наукового напрямку синологічна оперологія.

Удосконалено наукові уявлення про напрями успадкування світового досвіду в оперній культурі Китаю в контексті еволюції національної музично-театральної практики.

Набув подальшого розвитку науковий напрям, сформований у структурі сучасної оперології – виконавська оперологія, спрямована у даній роботі на вивчення режисерських концепцій постановок європейських опер у Національному центрі виконавських мистецтв у Пекіні впродовж 2019 – 2023 рр.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і результатів забезпечено застосуванням комплексу наукових методів, релевантних меті, об'єкту, предмету та завданням дослідження; практичним аналізом стану досліджуваної проблеми в теорії та практиці; апробацією й упровадженням результатів дослідження в практику роботи мистецьких закладів вищої освіти.

Практичне значення результатів дослідження полягає у розширенні уявлень і конкретизації специфіки пізнання історичного розвитку оперної культури Китаю та доцільності використання його положень як теоретико-методологічної основи для подальших наукових розробок даної проблематики. Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості застосування матеріалів дисертації в навчальних курсах: «Історія світової музики», «Історія опери», «Культурологія», «Основи оперної драматургії», «Сучасна музика» та інших дисциплінах гуманітарно-культурологічного

спрямування в закладах вищої освіти України. Результати дослідження мають науково-методичний і навчально-педагогічний сенс для розробки навчальних програм, посібників, методичних рекомендацій.

Повнота опублікування результатів дослідження. За темою дисертаційного дослідження опубліковано *п'ять* публікацій, з них – *чотири* статті (з яких 3 одноосібні, 1 стаття – у співавторстві з науковим керівником, авторський внесок дисертанта в якій складає 50 %: проаналізовано емпіричний матеріал, обрано методологічні підходи дослідження, узагальнено результати розвідки та сформульовано висновки) у фахових виданнях, рекомендованих МОН України (категорія «Б»), 1 тези, видані у збірнику матеріалів науково-теоретичної конференції.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, у яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Го Чанлу. Специфіка функціонування сучасного оперного театру в культуротворчій сфері Китаю // *Культура України. Серія: Мистецтвознавство*. Харків, 2019. Вип. 63. С. 123–134. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kum_2019_63_13

2. Го Чанлу. Творчі принципи Національного Великого оперного театру в Пекіні: досвід протистояння кризі жанру // *Музична думка Дніпропетровщини*. Дніпро: Грані, 2021. Вип. 21. С. 265–278. DOI 10.33287/222143 http://nbuv.gov.ua/UJRN/musthddh_2021_21_21

3. Рощенко О.Г., Го Чанлу. Великий театр – артефакт оперної культури сучасного Китаю: формування засад оперної культурології // *Музична думка Дніпропетровщини*. Дніпро: Грані, 2024. Вип. 27. С. 364–382. DOI <https://doi.org/10.33287/222466> <https://grani-print.dp.ua/index.php/mtd/article/view/708/621>

4. Го Чанлу. Оперний театр як категорія української оперології // *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал*. 2022. № 4. С. 123–129. DOI 10.32461/2226-3209.4.2022.269406 <http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/4656>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Го Чанлу. Оперне мистецтво сучасного Китаю як системне явище // *Культура та інформаційне суспільство XXI століття: матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18-19 квіт. 2019 р.* Харків: ХДАК, 2019. С. 186–187.

Особистий внесок здобувача. Усі наукові результати та висновки дисертаційного дослідження одержано здобувачем особисто. З *п'яти* публікацій за темою дослідження три статті та тези, видані у збірнику матеріалів науково-теоретичної конференції, – одноосібні, 1 стаття – у співавторстві з науковим керівником (авторський внесок дисертанта складає 50%: проаналізовано емпіричний матеріал, обрано методологічні підходи дослідження, узагальнено результати розвідки та сформульовано висновки).

Апробація результатів дисертації.

Дисертація та її результати обговорювалися на засіданнях кафедри теорії та історії музики Харківської державної академії культури. Основні положення

дослідження викладено автором у доповідях на 9 науково-теоретичних та науково-практичних конференціях міжнародного, всеукраїнського рівнів, зокрема: на міжнародній конференції «Захід – Схід: культура і мистецтво» (ОНМА ім. А. В. Нежданової 2021, 2022, 2024); міжнародній науково-творчій конференції «Трансформація музичної культури і освіти» (ОНМА ім. А. В. Нежданової 2024); міжнародній фестиваль-конференції «Трансформація музичної освіти: Культура, Одеса і Модерн. Памяті В. Фемеліді, С. Орлова (ОНМА ім. А. В. Нежданової 2025); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Герменевтика в науках про дух» (Харків, ХДАК, 2018, 2019); Всеукраїнській науково-теоретичній конференції молодих учених «Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття» (ХДАК, 2019); ХІ Всеукраїнській науково-практичній конференції пам'яті театрознавця Євгенія Русаброва «ХНТОБ імені М. В. Лисенка. Шляхи розвитку. Репертуар. Митці. Напередодні 100-річчя Першого українського театру опери і балету» (ХНУМ ім І. П. Котляревського, 2024).

Відповідність дисертації вимогам, передбаченим Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертаційна робота Го Чанлу «Оперна культура Китаю останньої третини ХХ – початку ХХІ століть: тенденції розвитку», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 025 Музичне мистецтво, містить раніше не захищені й одержані особисто автором наукові результати, які в сукупності розв'язують проблему дослідження сутності та специфіки розвитку оперної культури Китаю останньої третини ХХ – початку ХХІ століть.

Дисертація Го Чанлу «Оперна культура Китаю останньої третини ХХ – початку ХХІ століть: тенденції розвитку» є самостійною науковою працею, яка за своїм змістом, рівнем новизни й практичним значенням одержаних результатів відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 і може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» в разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуюча на засіданні фахового семінару:

доктор мистецтвознавства, доцент,
завідувач кафедри теорії та історії
музики Харківської державної
академії культури

Ірина КОНОВАЛОВА